

Länsstyrelsen i Hallands län
Att. AnnaKarin Sandholm
301 86 Halmstad

Remiss angående Greenpeace avsikt att placera ut stenblock på Natura 2000-områdena Fladen och Lilla Middelgrund

Ärendet

Greenpeace har hos Länsstyrelsen i Hallands län 2009-02-26 anmält avsikten att enligt miljöbalkens 7 kap. 28 § genomföra bevarandeåtgärder i Natura 2000-områdena Fladen och Lilla Middelgrund. Syftet är enligt Greenpeace att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för de listade naturvärdena i form av habitat och arter inom områdena. Åtgärderna innebär utplacering av trålningshinder i form av ca 300 stenblock. Stenarna ska placeras ut en och en med ett inbördes avstånd på ca 40-50 meter. Greenpeace har för ändamålet upprättat två miljökonsekvensbeskrivningar. Greenpeace har även anordnat ett öppet möte som hölls i Varberg 2009-03-12 där bl. a. representanter för yrkesfisket, länsstyrelsen i Hallands län och Fiskeriverket deltog.

Yttrande

Fiskeriverket anser att den planerade verksamheten är tillståndspliktig vattenverksamhet enligt miljöbalkens 11 kap. 9 §. Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet ska därmed prövas av miljödomstolen. Enligt 11 kap. 2 § miljöbalken är definitionen på vattenverksamhet bl. a. ändringar i vattenområde som syftar till att förändra vattnets djup. Fiskeriverket ser det som att Greenpeace projekt syftar till att punktvis förändra vattnets djup (bottenstruktur) med avsikten att förhindra bottentrålningen. Verksamheten är även tillståndspliktig enligt miljöbalkens 7 kap. eftersom den planeras inom särskilda skyddade områden.

Att den planerade verksamheten inte kan anses som anmälningspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap. 19 § förordningen om vattenverksamhet m.m. motiveras av att den sammanlagda ytan som de utlagda stenarna kommer att förläggas på upptar en yta överstigande 3 000 kvadratmeter. De utlagda stenarna kommer att påverka bottenstrukturen inom ett totalt område av mellan 38-60 ha (om stenarna läggs ut i en kvadrat med inbördes avstånd på 40-50 m). Åtgärden avser även att påverka allmänna fiskeintressen. Att motivet för verksamheten är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus eller utveckla naturvärdena i områdena, undantar inte verksamhetsutövaren

skyldigheten att inneha nödvändiga tillstånd för de planerade åtgärderna.

Enligt miljöbalkens 6 kap. 1§ skall ansökan om tillstånd enligt 11 kap. och 7 kap. innehålla en miljökonsekvensbeskrivning. Fiskeriverket anser att sökanden särskilt skall beskriva hur planerad verksamhet kan komma att påverka fisk och fiske. Med fiske avses såväl fritids- som yrkesfiske. I miljökonsekvensbeskrivningen bör ingå en bedömning av en eventuell ökad risk för så kallat spökfiske till följd av utplaceringen av sten. Spökfiske uppstår då fiskeredskap överges i vattnet (bortkastas eller förloras av någon anledning) och medför en långvarig negativ påverkan på det marina livet.

För en bedömning av påverkan på både fisk och fiske är det viktigt att aktuell information om fiskemönster i områdena inhämtas. I Kattegatt bedriver svenska och danska fiskare fiske med stöd av ”1932 års avtal” fram till ”ett avstånd av tre distansminuter från det andra landets kust eller ytterst därutanför liggande holmar och skär, som icke ständigt av vattnet översköljas” (*Kungl. Maj:ts kungörelse med vissa bestämmelser rörande fiskeriförhållanden i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen, Svensk författningssamling 1933, Nr 282*). Därför kan danskt fiske komma att påverkas av projektet i lika stor utsträckning som svenskt. Utanför svensk territorialgräns (12 nm) har utöver Danmark även andra EU-medlemsländer och Norge vissa fiskerättigheter. För att ge en korrekt bild av fiskesituationen vid Fladen och Lilla Middelgrund måste alltså även andra länders fiskeverksamhet kartläggas och beskrivas.

Med anledning av att Fladen och Lilla Middelgrund berörs av ovan nämnda avtal från 1932 om gemensamt fiske i Kattegatt bör länsstyrelsen överväga att hänskjuta frågan till regeringen. Fiskeriverket kommer att informera den danska fiskerimyndigheten i ärendet.

Fiskeriverket vill även upplysa om att Lilla Middelgrund ligger delvis inom det fredningsområde för torsk i Kattegatt som upprättades 2009-01-29 efter överläggande och i samråd med Danmark (Fiskeriverkets föreskrifter om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön). Fiskeriverket anser att den planerade stenuläggningen inte är en lämplig åtgärd för att nå de mål som avses. Detta bl. a. eftersom åtgärden kan komma att påverka den ovan nämnda bilaterala överenskommelsen mellan Sverige och Danmark om inrättandet av fredningsområde för torsk.

Fiskeriverket vill slutligen erinra om bestämmelserna i fiskelagen (1993:787). Enligt fiskelagen, 19 §, är det regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer (Fiskeriverket) som får meddela föreskrifter om fiskevården och fiskets bedrivande som förbjuder eller begränsar bl a. fiske inom vissa områden eller för vissa ändamål. Vidare anges i 20 § att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken hänsyn som vid fiske

skall tas till naturvårdens intressen. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att fisket avsevärt försvåras.

Motivering

Natura 2000-områdena Fladen och Lilla Middelgrund ligger båda inom svensk ekonomisk zon medan bara delar av områdena ligger innanför svensk territorialgräns. Beroende på bl. a. var inom områdena stenläggningen avses att utföras berörs ett antal olika lagstiftningar.

Utanför territorialgränsen men innanför den ekonomiska zonen gäller lagen om Sveriges ekonomiska zon. Enligt denna lag krävs tillstånd för att utforska, utvinna eller på annat sätt utnyttja naturtillgångar eller uppföra eller använda konstgjorda öar m.m. Den planerade verksamheten kan inte anses tillståndspliktig enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon. I fråga om rätten att i ekonomiska zonen utforska kontinentalsockeln (geofysiska mätningar, borrhningar etc.) och utvinna dess naturtillgångar gäller lagen (1966:314) om kontinentalsockeln. Den planerade verksamheten kan inte heller anses tillståndspliktig enligt denna lag.

För särskilda skyddade områden (t. ex. Natura 2000-områden) gäller speciella föreskrifter enligt 7 kap. miljöbalken. Dessa tillämpas även i Sveriges ekonomiska zon (7 kap, 32 §). Enligt 7 kap. 28 a § krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett särskilt skyddat område. Tillstånd får endast lämnas om verksamheten inte kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses att skyddas m. m (7 kap. 28 b §). Vidare gäller enligt 29 b § att **för en verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt bl.a. 11 kap. skall frågan om tillstånd enligt 28 a § prövas av den myndighet som prövar den andra tillståndsfrågan, i detta fall miljödomstolen**. Eftersom 11 kap. endast gäller innanför svensk territorialgräns kan ärendet, beroende på var stenarna placeras, behöva delas upp för prövning av olika instanser (Länsstyrelsen och Miljödomstolen).

Enligt 31 § miljöbalken råder förbud mot dumpning av avfall inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon. Naturvårdsverket beslutar om dispens mot dumpningsförbudet. I aktuellt ärende är det dock inte avfall som avses att dumpas varför Fiskeriverket inte anser att verksamheten kan klassas som dumpning.

Mellan Fladen och Lilla Middelgrund, och delvis inom Natura 2000-områdena, finns ett område som är klassat som riksintresse för yrkesfisket (omr. nr. 57, Finfo 2006:1). Avsikten med riksintressen för yrkesfisket är fastställt i miljöbalken 3 kap. 5 § där det anges att mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen eller yrkesfisket eller för vattenbruk skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringarnas bedrivande.

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen Bengt Strömblom efter föredragning av fiskeribiologen Malin

Hemmingsson och tf gruppchefen Ingemar Andersson. I ärendets handläggning har även chefsjuristen Bengt Högberg, forskaren Mattias Sköld och enhetschefen Fredrik Nordwall deltagit.

Bengt Strömblom

Malin Hemmingsson

Referenser

Fiskeriverket informerar, Finfo2006:1

http://www.fiskeriverket.se/download/18.1e7cbf241100bb6ff0b8000391/finfo06_1.pdf

Kopia

Jordbruksdepartementet